

## «ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ АНТРОПОЛОГІЇ»

**Постановка проблеми.** Нерідко термін «філософська антропологія» тлумачать у ширшому значенні – як філософське вчення про людину. Кристалізація філософського розуміння людини, особливо на початкових етапах розвитку філософії, відбувалася на основі міфів, легенд, переказів і закладених у них ідей, образів, понять, а також своєрідного діалогу між міфологією та філософією, що тільки формувалась у розвитку. Для кращого розуміння потрібно «розібрати» напрям філософської антропології та її значення і тлумачення у сучасному світі.

**Мета дослідження.** Метою дослідження статті є короткий опис філософської антропології та її розуміння у сучасному світі.

### Завдання:

- Визначення антропології в сучасному розумінні
- Визначення філософської антропології як школи
- Визначення основних поглядів на природу людини

**Виклад матеріалу.** Антропологія в сучасному розумінні – наука про сутність і еволюцію людини. Як напрям філософської думки антропологія філософська виникла у 1920-і в контексті загального для європейської філософської думки «антропологічного повороту». Поняття «антропологія» походить від грец. anthropos – людини, logos – вчення, тобто вчення про людину. Однак відтоді, як наукові дослідження отримали бурхливий імпульс розвитку завдяки мислителям епохи Нового часу, антропологія отримала всі наукові атрибути і сформувалася як частина природничого, біологічного знання, хоча й зберігала певний зв'язок з історією. Паралельний розвиток антропологічного знання в культурно-соціальної та біологічній парадигмі та визначив сучасний стан співіснування різних людинознавчих дисциплін, об'єднаних однією назвою. [4, с.1]

Початок філософської антропології зв'язано з появою класичних для цього напрямку робіт Макса Шелера «Положення людини в космосі» (1928) і Хельмута Плеснера «Ступіні органічного і людина» (1928), у центрі уваги яких проблема природи людини, специфічна відмінність у способі існування людини і тварин. У більш пізніше час вийшли класичні роботи Арнольда Гелена «Людина. Його природа і положення у світі» (1940) і «Первісна людина і пізня культура» (1956). Макс Шелер – основоположник філософської антропології Час 1920-х років був дуже неспокійним, і виникнення філософської антропології (так само, як персоналізму й екзистенціалізму) досить тісно зв'язано з духовною й економічною ситуацією в Європі. Зокрема, Шелера не могли не турбувати соціально-економічні потрясіння, що відбувалися в країнах Європи в 1910-х роках: Перша світова війна, революційні заворушення в Німеччині і Росії і т.д. У цій кризі Шелер бачив насамперед кризу розуміння людини. Комунізм, на думку Шелера, це відмовлення від людини. Шелер вважав, що незнання сутності людини призводить до кризи в культурі, до відмовлення від самої людини. Криза суспільства – це криза людини, криза особистості. Причина цього в неправильному підході до пізнання. [1, с.1]

1. У Новий час специфіка людини вбачається в розумі, мисленні, раціональності. Ясний зміст душі - це свідомість. Такою є позиція Декарта. Кант додає до цієї концепції багато нового. Раз з тим, він ставить у кінцевому рахунку вище за інших пізнавальні здібності, яких у нього три - глузд, здатність судження, розум.[5, с.1]

2. Починаючи із Сократа, філософи античності вважали людину двоїстою істотою, що складається з тіла і душі. Платон співвідносив душу з ідеєю, Аристотель вважав душу формою.

3. Умовно названий «історичний підхід» спирається на вивчення пам'ятників матеріальної і духовної культури далекого минулого і дозволяє репрезентувати людину як істоту, що історично розвивається від нижчих її форм до вищих, тобто сучасних. Стимул до такого бачення людини дала теорія еволюції Ч. Дарвіна. Серед представників цього підходу чільне місце займає К. Маркс.[6. с.8]

**Висновок:** Отже, філософська антропологія є частиною філософії, яка має спеціальний предмет вивчення – людину як особливий різновид сушого в єдності його біологічних, психофізіологічних, соціальних, моральних, релігійних і інших компонентів, яка синтезує наукове і ціннісне бачення феномену людини і її становища у світі. Філософська антропологія може слугувати загальною методологічною основою наук, які досліджують ті чи інші аспекти буття людини.

### Список використаних джерел

1. Положення людини в космосі // М. Шелер // 1928 р. 80 с. URL: [https://pidru4niki.com/1209061337709/filosofiya/maks\\_sheler\\_1874-1928](https://pidru4niki.com/1209061337709/filosofiya/maks_sheler_1874-1928)
2. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник. // Л. О. Радіонова // 2006 р. – 142 с. URL: <https://core.ac.uk/download/11323263.pdf>
3. <https://cutt.ly/Pc4NVKq>
4. <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/lection/lec6.html>
5. <https://cutt.ly/Ac5DgLh>
6. <https://cutt.ly/ac5FfY4>